

Opintohallinnon ja tietohallinnon yhteistyöryhmä

Aika: 13.3.2015 klo 09.30-15.00

Paikka: Helsingin yliopisto

Läsnäolijat:

yhteistyöryhmä: Kati Kettunen, ~~Eva Raudasoja~~, Tapio Rimpioja, Marko Wilén, Tuomas Orama (etänä), Matti Hartikainen, Markku Närhi, Teemu Seesto, ~~Erja Nokkanen, Ritva Sammalkivi~~, Päivi Lignell, Päivi Aho
sihteeristö: Pekka Linna, Suvi Remes
verkostojen koordinaattorit: ~~Eske Ala-Peijari~~, Henna Koskimäki
asiantuntijat: Ilmari Hyvönen (OKM) (paikalla 5.1.2. -8.)

1) Edellisen kokouksen muistio

Päätös:

Edellisen kokouksen muistion hyväksyttiin.

2) Kokouksen työjärjestys

Päätös:

- **Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.**
- **Todettiin samalla, että lounas on klo 12-13 ja että Ilmari Hyvönen osallistunee iltapäivällä kokoukseen.**

3) CSC:n DOO-resurssit

CSC:llä on ollut osoittaa DOO-koordinaatioon suunniteltua vähemmän resursseja. Käytössä olevien resurssien kohdalla on priorisoitu Opintopolku.fi-palvelun käyttöönotolle tarjottava tuki.

Aiheeseen liittyvät kalvot toimitetaan KOOTuki-ryhmälle viimeistään 11.3.2015. Pekka Linna esittelee kalvot kokouksessa.

Päätös:

KOOTuki-ryhmä päätti, että

- **järjestetään KOOTuki-ryhmän hyödynnettäväksi tarjottuja resursseja käsittelevä tapaaminen, johon osallistuvat Kati Kettunen, Ilmari Hyvönen sekä Tuija Raaska**

4) Kansallisten hankkeiden ohjaaminen: Opintopolku.fi-palvelun kehityksen organisoinnin kehitys 2014-2015

Syksyn 2014 ensimmäisissä kokouksissa todettiin, että korkeakoulujen ja korkeakoulujen sähköisen hakujärjestelmän kehittämisprojektin välistä vuorovaikutusta on syytä kehittää. Tällä hetkellä on mahdollista todeta, että projektin ja järjestelmän tulevien käyttäjäorganisaatioiden suhde on huomattavasti jäsentyneempi.

Syksyn 2014 kokousten jälkeen

- CSC on kerännyt korkeakouluilta havaintoja järjestelmän puutteista syksyn 2014 yhteishaussa
- OHA-forum on osaltaan työstänyt näitä havaintoja eteenpäin ja laatinut kirjelmän, jossa se osoittaa oman näkemyksensä mukaan keskeisimmät kehittämistarpeet ja toimenpiteet käyttöönottoon liittyen
- Opetushallitus on kehittänyt huomattavasti järjestelmän kehitystyöhön liittyvää viestintää
- Opetushallitus on vastannut OHA-forumin esittämiin näkemyksiin ja kytkenyt vastauksensa tarjoamaansa näkymään kehitystyöhön
- KSHJ-ohjausryhmä on käsitellyt OHA-forumin kirjelmän ja Opetushallituksen vastauksen kirjelmässä esitettyihin tarpeisiin sekä priorisoinut näiden pohjalta Opintopolku.fi-palvelun jatkokehitystä
- KSHJ-ohjausryhmä on perustanut Korkeakoulujen asiakaspalvelu- eli ASPA-ryhmän pysyväksi toimijaksi tuomaan korkeakoulujen tarpeisiin liittyvää asiantuntemusta Opetushallituksessa tapahtuvaan järjestelmän kehitystyöhön sekä toimimaan korkeakouluja edustavana tahona, joka tuottaa korkeakouluille yhteisiä toimintamalleja tai ehdotuksia sellaisiksi
- Opetushallitus ja CSC ovat selkiyttäneet työnjakoaan Opintopolku.fi-palvelun kehityksen ja käyttöönoton tuen suhteen

Erityisen tärkeää olisi arvioida tapahtunut kehitys ja arvioida sitä suhteessa syksyllä 2014 tuotettuun visioon kehityssuunnasta. Tämän lisäksi olisi arvokasta pohtia, mitä Opintopolku.fi-hankkeessa tapahtuneesta kehityksestä voitaisiin oppia suhteessa muihin kansallisiin hankkeisiin.

Päätös:

KOOTuki-ryhmä keskusteli aiheesta ja totesi, että

- **valtakunnallisten hankkeiden ohjaamisessa ja ohjausrakenteissa on tapahtunut kehitystä**
- **tarvitaan kattava käsitys käynnissä olevasta muutoksesta, niin että tunnistetaan yhteiset tarpeet ja pystytään päättämään, vastataanko näihin yhteisellä ratkaisulla**
- **on syytä tunnistaa valtakunnallisiksi palveluiksi myös ne yksittäisten toimijoiden tarjoamat palvelut, jotka ovat korkeakouluille käytännössä ainoa vaihtoehto tietyn asian toteuttamiselle**
- **valtakunnalliset hankkeet edellyttävät aina paikallisten asiantuntijoiden työajan käyttämistä, mikä on haaste paikalliselle johtamiselle ja/tai hankkeissa tehtävään työhön osallistumiselle**
- **yhteisten projektien suunnittelussa olisi syytä ottaa asiantuntijoiden osallistuminen ja sen resursointi huomioon suunnittelussa**
- **valtakunnallisia hankkeita voitaisiin tarkastella portfolion tasolla ja päättää esimerkiksi keskeyttää osa hankkeista, kun on tarve toteuttaa jokin tärkeämpi tai välttämätön hanke**

5) Opiskelun ja opetuksen sekä niiden tuen ja hallinnon viitearkkitehtuuri

5.1) Opiskelun ja opetuksen tuen ja hallinnon prosessi- ja palvelumääritykset (toiminta-arkkitehtuuri)

5.1.1.) Prosessi- ja palvelumääritysten tuottaminen

Korkeakoulujen kesken on ollut tarve jäsentää opiskelun ja opetuksen tuen ja hallinnon ilmiötä yhtenäisellä tavalla. Yhtenäinen tapa kuvata toimintaa mahdollistaisi paikallisten toimintojen kehittämisen vertaamalla toisen korkeakoulun toimintoihin, auttaisi tunnistamaan tuetuissa tai kehitteillä olevissa tietojärjestelmäpalveluissa olevat päällekkäisyydet sekä helpottaisi yhteisistä kehityskohteista sopimista.

Näihin tavoitteisiin liittyen korkeakoulujen kesken on jo usean vuoden ajan kehitetty yhteistä tapaa puhua opiskelun ja opetuksen tuen ja hallinnon prosesseista ja niitä mahdollistavista palveluista. Syksyllä 2014 KOOTuki-ryhmä päätti, että tätä määrittästyötä on syytä jatkaa ja tuottaa julkaistavissa oleva versio, johon korkeakoulut voivat omassa toiminnassaan tukeutua. Tämän jälkeen asia on edennyt seuraavasti:

- joulukuussa 2014 Synergiaryhmä valmisteli asiaa rajaamalla viitearkkitehtuurityön laajuutta Seinäjoen työpajassa
- joulukuussa 2014 Synergiaryhmän tekemät rajaukset esiteltiin KOOTuki-ryhmälle
- helmikuussa 2015 Synergiaryhmä tuotti Turun työpajassa ehdotuksen opiskelun ja opetuksen tuen ja hallinnon prosesseiksi ja palveluiksi.

Synergiaryhmän tuottamat määritykset ja tapa, jolla ne on tuotettu, esitellään kokouksessa 13.3.2015 KOOTuki-ryhmälle. Mikäli KOOTuki-ryhmän jäsenet pitävät mahdollisena sitoutua esitettyyn ehdotukseen, asia eteen seuraavasti:

- KOOTuki-ryhmän jäsenet sitoutuvat samalla esittelemään nämä määritykset omalle taustayhteisöillensä.
- Taustayhteisöjen jäseniltä ja näiden alaisuudessa toimivilta asiantuntijoilta otetaan vastaan kommentteja ja niistä laaditaan yhteenveto ja niiden pohjalta mahdolliset muutosesitykset Synergiaryhmän käsittelyä sähköpostikäsittelyä varten.
- Synergiaryhmän käsittelyn pohjalta laaditaan lopullinen esitys KOOTuki-ryhmälle käsiteltäväksi etäkokouksessa 16.4.2015. Tarkoituksena on, että KOOTuki-ryhmä tuossa kokouksessa lähettää määritykset edelleen Tietohallinto ja ICT –ryhmälle ja esittää niitä julkaistavaksi osana korkeakoulujen yhteistä valtakunnallista viitearkkitehtuuria.
- Tietohallinto ja ICT –ryhmä kokoontuu 13.5.2015 ja tekee asiaa koskevat päätöksensä.

Määritysten valmistelutapa

Prosessi- ja palvelumääritysten taustalla ensimmäisenä korkeakoulujen yhteisenä valtakunnallisena synteisinä on ns. Arkki-leirin työ keväältä 2011. Tähän työhön osallistui opintohallinnon ja tietohallinnon asiantuntijoita kummaltakin korkeakoulusektorilta sekä Opetushallituksesta. Työssä hyödynnettiin aikaisemmin korkeakouluissa tehtyä työtä.

Näin tuotettuja ensimmäisiä versioita muokattiin edelleen Synergiaryhmän työpajoissa, joissa edustettuina on ollut laaja joukko korkeakoulujen asiantuntijoita. Työhön osallistumista ei ole Synergiavaiheessa millään tavoin rajoitettu, eikä sitä ole sisällöllisesti ohjannut mikään edustuksellinen rakenne. Tämä on siis ollut opinto- ja tietohallinnon osaamisyhteisön itseohjautuva prosessi.

Prosessi- ja palvelumäärityksiä on tuotettu viime vaiheessa osana isompaa viitearkkitehtuurikehystä. Työtehtävän hallittavuuden ja tuotoksen käyttöarvon lisäämiseksi Synergiaryhmä priorisoi prosessi- ja palvelukuvaukset työpajassaan joulukuussa 2014.

Helmikuun työpajassa hyödynnettiin laajasti erilaista prosesseihin liittyvää dokumentaatiota ja tuotettiin näiden pohjalta ajantasainen versio KOOTuki-ryhmälle eteenpäin vietäväksi. Eri lähdemateriaaleissa käytetty prosessikäsitteistö on pyritty mahdollisimman tarkasti linkittämään tehtyyn ehdotukseen ja työpajassa tehdyt ratkaisut on dokumentoitu osana työpajatyöskentelyä.

Määrittysten sisältö

Määrittysistä laaditaan pelkistetty esitys KOOTuki-ryhmän käsittelyä varten viimeistään 11.3. mennessä. Viimeistelyn alla olevat versiot löytyvät KOOTuki-wikistä osoitteesta <https://confluence.csc.fi/display/OPI/Prosessit> ja <https://confluence.csc.fi/display/OPI/Palvelut>.

Päätös:

KOOTuki-ryhmä päätti, että

- **se esittää edustamillensa tahoille, että nämä**
  - o **perehtyisivät valmisteluihin määrityksiin;**
  - o **sitoutuisivat niihin korkeakoulujen yhteisinä valtakunnallisina opiskelun ja opetuksen tuen ja hallinnon prosessien ja palveluiden määrityksinä, sen jälkeen kun niihin on tehty taustayhteisöjen tarpeellisiksi näkemät muutokset; sekä**
  - o **ryhtyisivät käyttämään niitä keskinäisessä viestinnässään, sen jälkeen kun ne on julkaistu**
- **laaditaan saatekirje, jossa annetaan määrityksille konteksti ja esitellään hallintamalli**
  - o **sihteeri valmistelee saatekirjeen**
  - o **se tuodaan ryhmän nähtäväksi ennen sen lähettämistä taustayhteisöille**
- **Synergiaryhmän postilistalle lähetetään viesti, jossa kehoitetaan olemaan asian tiimoilta yhteydessä oman alueen vastuuhenkilöön**

5.1.2.) Prosessi- ja palvelumäärittysten hyödyntäminen

On tarpeellista määrittellä, millä tavalla korkeakoulujen yhteisiä valtakunnallisia määrityksiä jaellaan, millaista tukea niiden soveltamiselle on tarjolla, Jakelu ja tuki määrittelevät millainen palvelu valtakunnallisiin yhteisiin määrityksiin liittyy.

KOOTuki-ryhmän on syytä keskustella siitä, millä tavalla yhteisiin valtakunnallisiin määrityksiin liittyvä palvelu olisi ryhmän mielestä syytä järjestää, että määrityksistä saataisiin aidosti hyötyä toiminnan ja yhteistyön kehittämiseksi. Tämän keskustelun pohjalta KOOTuki-ryhmä voi lähettää toisaalta viestin suoraan opetus- ja kulttuuriministeriölle liittyen palvelun tarvitsemiin resursseihin ja toisaalta Tietohallinto ja ICT –ohjausryhmälle siitä tavasta, jolla palvelu tulisi KOOTuki-ryhmän mielestä järjestää: Keskustelussa lienee mielekkäintä keskittyä siihen, mitä olisivat ne palvelut, jotka vähimmillään voisivat taata sen, että määrityksistä on korkeakoulujen asiantuntijoille hyötyä.

Alustava ehdotus palvelumalliksi lähetetään KOOTuki-ryhmälle viimeistään keskiviikkona 11.3.2015.

Päätös:

KOOTuki-ryhmä

- **totesi, että sovittujen määritysten käytössä korkeakouluja tukee CSC:lle sijoitettu DOO-resurssi**

- **sopi, että asiaan palataan uudelleen myöhemmin, kun käytöstä ja sen tuesta on kertynyt kokemuksia**

5.1.3.) Prosessi- ja palvelumäärittysten ylläpito

On tarpeellista määritellä millä tavalla määrittäisiin liittyvät muutostarpeet tunnistetaan ja käsitellään ja millä tavalla määrittäisiin tehtävistä muutoksista päätetään. Tapa tunnistaa ja käsitellä muutostarpeita sekä tehdä niiden pohjalta muutoksia määrittäisiin puolestaan määrittelee sen millainen hallintamalli niillä on.

Hallintamallista käytävässä keskustelussa KOOTuki-ryhmän on syytä puntaroida toisaalta rakennetta, joissa muutoksista päätettäessä hyödynnetään sekä korkeakoulujen asiantuntemusta ja toisaalta myös sidotaan päätöksenteko riittävässä määrin edustuksellisiin rakenteisiin. Samalla on kuitenkin tarpeellista varmistaa, että kehitettävä päätöksentekomekanismi ei ole liian raskas eikä liian hidas.

Ehdotus hallintamalliksi lähetetään KOOTuki-ryhmälle viimeistään keskiviikkona 11.3.

Päätös:

KOOTuki-ryhmä päätti prosessien ja palveluiden määrittämisen ylläpidon eli viitearkkitehtuurin hallintamallin osalta seuraavaa:

- **Muutosten valmistelu**
  - o Synergiaryhmän joukosta kutsuttu pienempi iskuryhmä valmistelee muutosehdotukset
  - o Muutosehdotukset julkaistaan kommentoitavaksi hyvissä ajoin ennen Synergiaryhmän kokousta
  - o Muutosehdotukset käsitellään Synergiaryhmän työpajassa
- **Muutosten hyväksyminen**
  - o KOOTuki-ryhmä päättää muutoksista, jotka koskevat opiskelun ja opetuksen sekä niiden tuen ja hallinnon viitearkkitehtuuria
    - KOOTuki-ryhmä kuulee tarvittaessa verkostoja ja Opetushallitusta
  - o Tietohallinto ja ICT –ohjausryhmä päättää määrittämisen julkaisemisesta osana yhteistä valtakunnallista korkeakoulujen viitearkkitehtuuria
- **Valmistelun ja päätöksenteon tukeminen**
  - o CSC ja sen DOO-koordinaatio valmistelee ryhmien toimeksiannosta asioita kokouksiin, fasilitoi työskentelyä tapaamisissa sekä ylläpitää dokumentaatiota

5.2.) Opiskelun ja opetuksen tuen ja hallinnon tietoarkkitehtuuri

Opiskelun ja opetuksen tuen ja hallinnon tietoarkkitehtuurin alueelta myös on tarpeen tuottaa yhteisiä määrittämiä. Synergiaryhmä linjasi joulukuussa 2014 Seinäjoen työpajassa, että seuraavista tietoarkkitehtuurin alueelle kuuluvista asioista on tarpeen olla yhteiset määrittäykset:

- käsitteistöt
- päätiedot
- loogiset päätietovarannot
- koodistot

Tämän lisäksi Synergiaryhmä linjasi, että tarvitaan tiettyjä toiminta-arkkitehtuurin ja tietoarkkitehtuurin rajapinnassa olevia määrityksiä:

- prosesseissa käsiteltävistä tiedoista
- palveluihin liittyvistä tietovarannoista

Tätä työtä on tarkoitus tehdä huhti-toukokuussa Synergiaryhmän puitteissa ja tiiviissä yhteydessä muun korkeakoulujen toimintaan liittyvän tietoarkkitehtuurityön kanssa.

Suunnitelma tietoarkkitehtuurityön edistämisestä toimitetaan KOOTuki-ryhmän jäsenille tutustuttavaksi viimeistään keskiviikkona 11.3.2015.

Päätös:

KOOTuki-ryhmä keskusteli esityksen pohjalta ja merkitsi sen tiedoksi.

5.3.) Opiskelun ja opetuksen prosessit ja palvelut (toiminta-arkkitehtuuri)

Liittyen kohdassa 3 esille tuotuihin resurssikysymyksiin on opiskelun ja opetuksen prosessien edistäminen ollut käytännössä mahdotonta. Näyttää kuitenkin siltä, että syksyllä 2015 olisi myös valmisteluresurssien näkökulmasta mahdollista lähteä viemään näitä määrityksiä eteenpäin.

Asiaa on kuitenkin syytä edistää määrätietoisesti ja jäsentyneesti, ja tästä syystä KOOTuki-ryhmän on syytä käynnistää toiminnan suunnitteleminen jo keväällä 2015.

Päätös:

KOOTuki-ryhmä päätti velvoittaa ja valtuuttaa CSC:n DOO-koordinaation laatimaan kesäkuun kokoukseen mennessä alustavan suunnitelman opiskelun ja opetuksen prosessien määrittelytyöstä syksyllä 2015

- keskeisimmät kumppanit; sekä
- alustava vaiheistus

6) Loppukevään toiminnan suunnittelu

Toiminnan suunnitelmallistamiseksi käydään läpi KOOTuen ja tärkeimpien sidosryhmien piirissä tapahtuvan toiminnan aikataulut keväällä ja kesällä 2015.

Päätös:

KOOTuki-ryhmä päätti, että puheenjohtaja ja sihteeri valmistelevat etäkokoukseen 16.4.2015 mennessä kevään toiminnasta ja KOOTuki-ryhmän roolista kuvauksen.

7) Muut esille tulevat asiat

Päätös:

KOOTuki-ryhmä totesi, ettei muita asioita ollut tullut esille.

8) Kokouksen päättäminen

Päätös:

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.49.